

Hvad skal du kunne til AP-eksamen i analysen af den danske eller engelske tekst?

1. Ordklasser - så du kan sige noget om, hvad der dominerer i teksten + hvilken effekt

Verber

- Tilstands- og handlingsverber
  - Mange tilstandsverber gør en tekst mere beskrivende og karakteriserende
  - Handlingsverber skaber fokus på handling og aktivitet. Verberne skaber tempo og bevægelse i teksten, og personerne i en tekst skal måske tolkes på baggrund af det, de gør, snarere end det, de siger
- Hvilken tid verberne er: Præsens, præteritum, futurum, perfektum, imperativ, osv.

Substantiver

- Substantiver styrker beskrivelserne i en tekst og medvirker til at billedliggøre indholdet og derved præcisere det – En tekst med mange substantiver og få verber vil derfor opfattes enormt beskrivende og mangle handling og dynamik

Adjektiver og adverbier

- Adjektiver og adverbier styrker beskrivelserne i en tekst. De medvirker til at karakterisere, uddybe eller præcisere indholdet og udsagnet i en sætning

Pronominer

- Mange pronominer i 1. og 2. person kan være med til at give teksten et personligt præg
- Mange pronominer i 3. person giver ofte et mere neutralt eller anonymt præg

2. Sætningstyper

Simple sætninger vs. komplekse sætninger

- Hvis man udelukkende bruger simple sætninger, fremstår sproget meget simpelt, kortfattet og nærmest opremsende
- Hvis man bruger mange komplekse sætninger, fremstår sproget mere varieret og detaljeret

3. Stilleje

- En teksts stilleje er overordnet kendetegnet ved høj stil, neutral stil eller lav stil

Høj stil	<p>Kendetegnes ved</p> <ul style="list-style-type: none"> • et formelt sprog • komplekse sætninger med mange led • meget forvægt eller bagvægt • et komplekst ordvalg med flerstavelsesord, konkrete og/eller abstrakte ord • Evt. fremmedord eller fagsprog <p>Høj stil anvendes, når kommunikationen foregår til eller mellem mennesker, der ikke kender hinanden personligt. Sproget overholder standardgrammatikken, der bruges ikke slang eller sammentrækninger Der bruges typisk <u>færre</u> tiltalepronominer i 1. og 2. person (jeg, mig, du, dig).</p>
Neutral stil	<p>Kendetegnes ved</p> <ul style="list-style-type: none"> • standardsprog og neutral formalitetsgrad • konkrete ord og hverdagsgloser • både simple sætninger og komplekse sætninger anvendes <p>Neutral stil bruges, når kommunikationen hverken skal være distanceret eller personlig, formel eller uformel. Sproget overholder standardgrammatikken, der bruges ikke slang eller sammentrækninger Der kan være en større brug af tiltalepronominer og af hverdags- og samtalegloser.</p>
Lav stil	<p>Kendetegnes ved</p> <ul style="list-style-type: none"> • et uformelt sprog • talesprog • en personlig tone • brug af slang og gambitter • Evt. overvægt af simple sætningskonstruktioner.

	<p>Lav stil anvendes, når relationen skal være personlig og afslappet, hvilket ses på tone og stilleje. Her bruges hverdagsprog, slang og sammentrækninger og flere simple sætninger og elliptiske sætninger (hvor noget er udeladt).</p> <p>Kommunikationsparterne kender typisk hinanden godt.</p>
--	--

4. Semantiske felter

5. Sproglige virkemidler

- Sammenligning: fx Hun er som en rose
- Metafor: fx Hun er en rose
- Besjæling: Ikke-menneskelige objekter tillægges menneskelige egenskaber
- Personifikation: abstrakte begreber (som døden, kærlighed, natten) tillægges menneskelige egenskaber

- Hyperbel: overdrivelse
- Ironi: siger det modsatte af det, man vil sige
- Gentagelse – Anafor: gentagelse i starten
- Antitese (kontrast): sidestilling af modsætninger
- Allitteration: konsonantrim
- Triade: tredelt led, ofte med gentagelser af de samme ord
- Retorisk spørgsmål: et spørgsmål som taleren ikke forventer svar på

Kun til ikke-fiktive tekster

6. Kommunikationssituationen

- Det retoriske pentagram
- Appelformer: etos, logos, patos